

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

22. TÝDEN (31.5.2022)

Kamil Holý

Výzkumný tým č. 20: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka [Poradenství](#). Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Zvyšuje se počet třásněnek na brukvovité zelenině i cibuli. V porostech i lapácích dostatek dospělců zápředníčků i můry kapustové, začínají se objevovat housenky. Lokálně škodí dřepčící. Místy je početná mandelinka bramborová. Končí kladení květilky zelné. Na hrachu přibývají kyjatky - již na hraně škodlivosti.

Po mírné zimě a střídavém počasí je výskyt škůdců odlišný v závislosti na regionu i v rámci pozemků na jednom katastru. Na jedné lokalitě druh škodí, na jiné je pod prahem pozorovatelnosti - nepodcenit monitoring.

Brukvovitá zelenina - přes pokles v lapácích z důvodu chladného počasí zůstává vysoká početnost dospělců zápředníčka i můr, objevují se první housenky, škodlivost bude postupně vzrůstat. Pokračuje nálet třásněnek, ochranu provést před začátkem tvorby hlávek zelí, ve kterých je ochrana obtížná a kde nejvíce škodí. Lokálně škodí dřepčící, početnost se pomalu zvyšuje. V srdéčkách místy blýskáčci, kteří mohou poškodit nejmladší listy. Končí kladení květilky. Mšic minimum, objevují se první molice. Dospělci krytonosců na sledovaných plochách nejsou, další výsazy, které se právě sklízí, bez poškození i bez larev v řapících.

Ostatní zelenina - přetrvává tlak mandelinek, po ošetření naletují noví dospělci. Na cibuli jsou třásněnky, které mohou na porostech z podzimu škodit. Na hrachu se zvětšují kolonie kyjatek, někde již na hraně prahu škodlivosti - s oteplením budou přirůstat. Zůstávají miny od vrtalek. Na celeru miny od vrtule celerové, ale napadení nízké, nevýznamné. Létá osenice polní, ale housenky zatím nejsou. Na chřestu dospělci a vajíčka chřestovníčka obecného. Na řepě a špenátu občas vajíčka a začínající miny květilky řepné.

Riziková: Mandelinky, třásněnky na brukvích i cibuli, vajíčka a housenky motýlů, kyjatka hrachová

Zápředníček polní

- v lapácích vysoký počet dospělců, kteří jsou vidět i v porostech. Brzy začnou škodit housenky.

Monitoring - odchyt dospělců do feromonových lapáků. Housenky na spodní straně listů, při žíru zůstává horní pokožka listu často nepoškozena (skeletování).

Ochrana - cílit na mladé housenky krátce po vylíhnutí, které jsou nejcitlivější k insekticidům.

Housenky můr

- pokračuje kladení vajíček různých druhů můr (m. kapustová, zelná, kovolessklec gama a další) v různých plodinách, líhnou se první housenky. Početnost můry kapustové v lapácích nadprůměrně vysoká, lze očekávat vyšší škody.

Monitoring - vajíčka a housenky na spodní straně listů. Sledovat odchyt dospělců do nejbližších světelných lapáků ze sítě ÚKZÚZ, porovnat početnost s početností v předchozích letech. Odchyty jsou na Rostlinolékařském portálu.

Ochrana - cílit na mladé housenky krátce po vylíhnutí, které jsou nejcitlivější k insekticidům a současně způsobují nejmenší škody.

Dřepčící r. *Phyllotreta*

- přetrvává vysoká variabilita ve výskytu - na některých lokalitách škodí, v jiných oblastech porosty téměř bez jediného brouka (špatné přezimování), ale i tam dochází k pozvolnému nárůstu.

Monitoring - přítomnost dospělců nebo požerky na rostlinách.

Ochrana - ošetřit porosty v závislosti na výskytu/škodách. S ohledem na suché počasí

zvážit výsev hořčice na souvratích a v manipulačních uličkách (**lapací rostliny**), hořčice část dřepčičků odláká od zelenin a v ní můžete použít přípravky s dlouhodobější účinností, které nelze kuli reziduím použít na rostliny krátce před sklizní (např. u kedluben).

Květilka zelná

- končí kladení 1. generace, úhyn rostlin zatím nepozorován

Monitoring - bílá vajíčka ukrytá mezi rostlinou a půdou (kořenový krček nebo nadzemní část ležící na půdě).

Ochrana - moření sadby nebo ošetření proti dospělcům před vykladením vajíček.

Drátovci - larvy kovaříků

- škody lze očekávat do června, kdy se některé druhy zakuklí a další se na léto přestěhují hlouběji do půdy.

Monitoring - půdní výkopky nebo návnady, orientačně i postupné rozhrnutí vrchních vrstev půdy (cca 15-20 cm) lopatkou nebo sledovat počet drátovců při přípravě půdy. V okolí vadnoucích rostlin prohrabat prstem půdu nebo je celé vyrýpnout a prozkoumat okolí.

Ochrana - na pozemky s drátovci nedávat citlivé plodiny (brambory, salát, kořenová zelenina, cibule...). V závislosti na plodině a registraci je možné použít granulované insekticidy, moření sadby nebo osiva.

Třásněnky

- lokálně vzrůstá početnost dospělců na **brukvích**, kde způsobují poškození vzhledu sáním a následným vytvářením nádorků na listech. Na **cibuli** dospělci a nymfy, na

porostech z podzimu se objevuje poškození listů.

Monitoring - u cibule jsou dospělci i nymfy nejčastěji ukryté mezi nahloučenými listy nebo volně na listech. Posátá místa jsou bělavá, s černými kupičkami trusu, na starších rostlinách může posátí připomínat plíseň - lupou hledat mladé nymfy. Na brukvovité zelenině jsou třásněnky na spodní straně listů nebo v hlávkách.

Ochrana - pouze při vysokém výskytu při poškození listů sáním (vada vzhledu). U zelí zabránit vniknutí do tvořících se hlávek - nízká účinnost ochrany.

Užitečné organismy

- s přibýváním škůdců početnost postupně vzrůstá. Na zbytcích mšic slunéčka, mšicomaři a pestřenky, přítomnost lumků rodu *Diadegma* signalizuje brzký výskyt housenek zářezníčka. Častí jsou síťoví pavouci.

Na chřestu jsou hojní dospělci a vajíčka chřestovníčka obecného

Na hrachu přibývá kyjatka hrachová - někde již nad prahem škodlivosti, s oteplením se bude rychlost rozrůstání kolonií zvyšovat

Vlevo mumiovitě nafouklá kyjatka parazitovaná mšicomarem, vpravo čerstvé (bílé) a vylíhlé vajíčko pestřenky na listu hrachu

Pokračuje migrace třásněnek na mladé rostliny brukvovité zeleniny, na některých rostlinách i více než 10 dospělců/rostlinu

Zvyšuje se i poškození ozimé cibule třásněnkami, nymfy jsou drobné, příznaky se mohou zaměnit za plíseň. Pokud bude brzy sklizeň a nebude se sklízet i s natí, tak se nevyplatí ošetřovat.

Objevují se první housenky můr, vlevo jejich požerky. Ve výřezu dospělec západníčka sedící na půdě.

Na celeru jsou plošné miny od larev vrtule celerové, kterých je místy hodně, ale neškodí - list do sklizně odpadne. Šípkou označeno vyboulené místo, kde je v larvě mina.

Zelené mšice na mrkvi jsou dobře maskované, při nízké početnosti je prozradí přítomnost slunéček a mšicmarů, kteří jsou vidět již z dálky

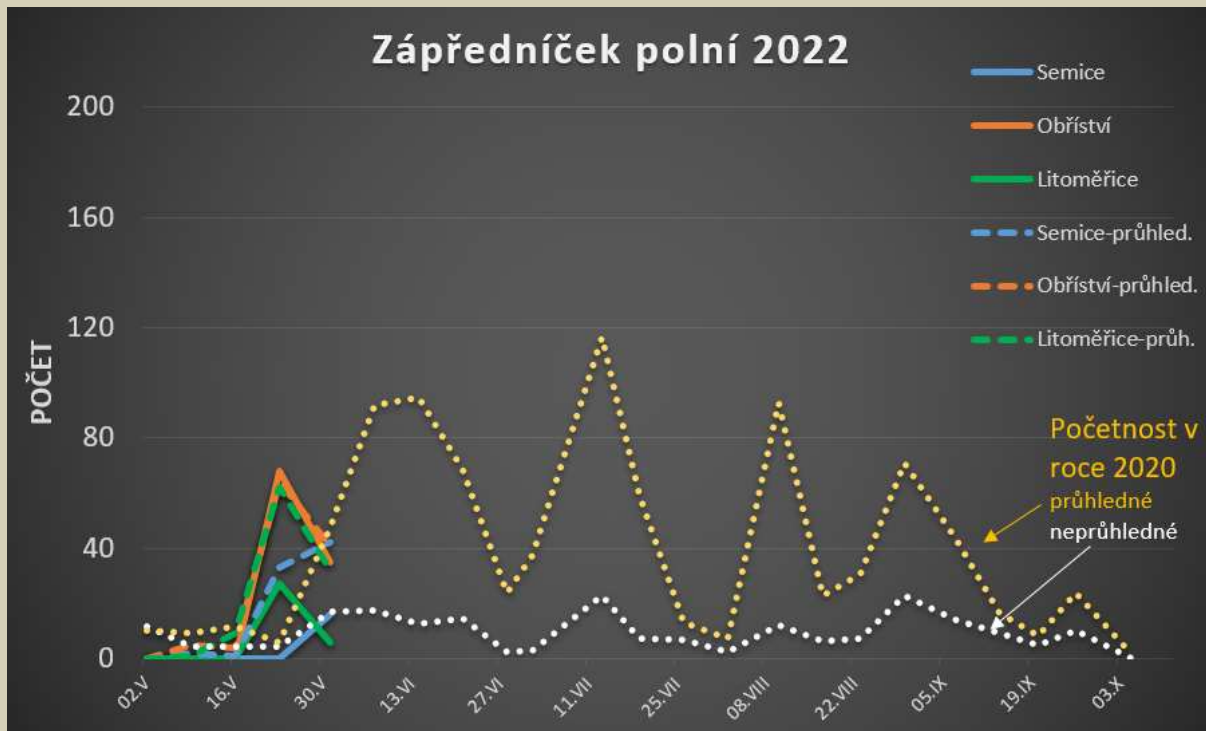
Larvy slunéček na mrkvi

Odchyt osenice polní a zápředníčka do feromonových lapáků v roce 2022

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozích letech (průměr ze všech 3 lokalit)
- zápředníček - čárkovaná čára (průhledný lapák), plná čára (neprůhledný lapák) - rozdíly v odchycích na stejné lokalitě

Osenice - začátek letu 1. generace

Zápředníček - zvyšování početnosti, kladení vajíček, housenky zatím nejsou

Odchyt můry kapustové do feromonových lapáků v roce 2022

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozím roce (průměr ze všech 3 lokalit)
- dospělci 1. generace nadprůměrně početní, začínají se objevovat první housenky, lokálně mohou škodit

